ՀՈԳԵՄՈՒԹԵԻՆ 1895 15 (27) ԴԵԿԵՄԲԵՐԻ

№. 119—ՏԱՄՆԵԱՀԱՍԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԻ—№. 119

1895 ՀՈԳԵՄՈՒԹԵԻՆ 15 (27) ԴԵԿԵՄԲԵՐԻ

Հրատարակվում է չորեքշաբթի, ուրբաթ և կիրակի օրերը։

Տուրհանդ գինն է 10 ամսվի. Կէս տարուանը 6 ռ. 3 ամսուանը 3 ռ. և մի ամսուանը 1 ռ.։

Առանձին համարը 7 կոպէկ։

Բաժանորդագրութիւնն ընդունվում է խմբագրատունը և «Ինդուստրիան» գրախանութում։

Հասցէն՝ Тифлисъ, Редакція „Ардаганъ“. կամ՝ Tiflis, Rédaction „Ardzagang“.

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Հրատարակվում է ամեն օր 10—1 ժամ (բացի կիրակի և ռուս տօներից)։

Բաժանորդագրութեան գինը ամեն տեղում։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տառի 2 կոպէկ։

ԹՒՓԼԻՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ պատ. խմբագրում է, որ նրա հիմնական մէջ Երեւանեան տպագրատի վրայ, Տէր-Մատեոսեանի տանը № 3-ին 1895 թ. ապրիլեան 19-ին տեղի ունեցած ժողովում 11-ին պիտի լինի անդրադարձ անելու կալլեցը, որոնք պատճառում չեն հետեւեալ անձինքներին.

1) *Յովսէփ-բէկ Աւետիքովիչ Երիցեանցին*, որ կազմում է մի տպագրական քան և նրան ի պատկանում է Թիֆլիզ քաղաքի 5-րդ մասում, Յամիանոց փողոցում № 11.

2) *Վասիլի Սեմիոնովիչ Մաթուզովին*, հօրմանասուն և ինն (79) տարեկ. ասե. տղ, նրա վրայ մի յարկանի տուն նկուղով (մահուանից). գտնվում է Թիֆլիզ քաղաքի 1-րդ քաղաքամասում Ղազարեանի փողոցի վրայ և

3) *Բազրատ Գ. Նազարեանցին*.—Երկու տպագրամեքենա և դրանց վրայ չհետվելիներ. Նշանակից մէկի չարին է հօրմանասուն և մէկ ու կէս տարեկան ասե, իսկ միւսը մօտաւորապէս տարիք վաճառ. ասե. կամ օգոստ Գեղեցիկ խոյանկ. գտնվում է Թիֆլիզի 5-րդ քաղաքամասում, երկու նկուղների վրայ, որոնք գտբ են գալիս Ռէյհենեանի փողոցէ։

Վկայիչներ կարող լինեն այն դէպքերից, որ կատարվելին գործերում. սակայն անդրադ տասնամեակից կանասի մի վերադարձ յանձնաժողովի միջոցով ամենայն բարեհաճութեամբ։ (3—1)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Մեզանից պաշտպանուածները իրան պատճան ասլիական կողմից ակնկալութիւնը ընդունելու։

Մեզ պետութիւնների դեսպանատանց քարտերնոների վերաբերեալ ծանուցում։

Բանական և անգրագիտ հասարակութիւն։

Տանկական ազատամարտ կատարելական շարժումները։

Բարեկարգութիւնը և Փոքր-Ասիա։

Իշխանի չի գնահատուածութիւն։

Ինչ շահեցան հայերը։

Մեզրիական պէշտանները։

Մարդիկների ծագրում եւ նկարների նահանգները։

Քեռիական քանակներ։

Նոր բանասիրութիւններ և վիրատրութիւններ։

Տանկական գազանատիպները Ղ. Գօլատեան։

Նոր կազդուածների տպագրներ։

Ընկեցիկ շարժումներ։

Ամենի անկատ և տանկական իրեններ։

Ազատագրական և հերթական լուր։

Գամ հերթական մեծ պատճառով, կամ յեղափոխական Թիւրքիայում։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍԻԼՔԻՆ.— Մի տեղագրական Տրապիզոնում։ Պայմանական շրջագրումներ։ Ցուցական։ ըստ կանոն ձեր։ Խոչերը։ Կազդուածից։ Անշարժ գոյ. Տանուց. ասատքանու. Տամար Տանհետանքաստ Ազգասանքի Տամար Տանհետանքաստ Տամայ Տանհետանքաստ Տամայ Տանհետանքաստ Տամայ

ասացած տեսնդեղերին, չեա կանդնեց իր առաջուն պահանջից, որ Հայասատանի բարձրագոյն կանոնագրիչները ուշանդրեն լսոյացել է պետրոյթյան պահանջներից, որոնց սալիմներ իր բարձրագոյն իրաւանց տակաւին չէ տասարուել։

—

ՍՈՎՈՐԵՐԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒԹ ԵՆ

Լոնդոնի մի բանի լրագրերը գրեմ են Սոլզսբերիից և մինչեւ անգամ գասական են անուանում Դրան հանդիսի խնդրի առիթ։ «Լորդ Սոլզսբերին—ասում են նրանք—միայն չունայ էր նրանում ասելիքից չհնող, բայց խոհեմ։ այդ չունի սակաւ ներկայ կաց են։ Նա գասականեց իր պահանջների հարկադրութեան դէմ, ասած սահմանը Դրան խոհեմ ընդունելու համար։

—

ՆՈՎՈՍՏԻ ԴԱՏԱՎՈՐՈՒՄՆ

«Նովոստի»ին հետեւում են Լոնդոնից. —«Standard"-ը չհարձակում է Սոլզսբերիին Դրա բարձրացման յաջողութեան համար և գոհում է Թուասասանի և Թրանսվալի օրինականութեան մասին։ «Times"-ը արձանագրում է յոյս, որ Սալիսբերին կ՚իրագործէ, որ ինչպիսի յայտարարութիւններ նա ասել է Ամերիկայի հետ կապակցութեան մասին։ Ամենայն դէպս, Սալիսբերին կ՚ունենայ ամենայն հնարաւորութիւն ցոյց տալու, որ ինչպիսի յայտարարութիւններ նա ասել է Ամերիկայի հետ կապակցութեան մասին։ Ամենայն դէպս, Սալիսբերին կ՚ունենայ ամենայն հնարաւորութիւն ցոյց տալու, որ ինչպիսի յայտարարութիւններ նա ասել է Ամերիկայի հետ կապակցութեան մասին։

—

ՏՂԱԿՈՒԹԵՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՒՄ

Երբոպական լրագրները հետդհետէ տպագրում են Կ. Պոլսոյ կատարած տպակի մանրամասնութիւնները։

«The Speaker» մերձին ուրարեէ է իր յատուկ ինքնակից Կ. Պոլիս։ Այդ թղթակցի առաջին նամակի վերադրելէ է «Մարդասպանների կատարյութիւնը» Ասն այդ նամակից մի հատուած.

«Երեկուշաքին երբ ատիկանական նախարարների հետ ընթրիքի էինք գնում, մեզ ասին, որ ներս չթողն ոչ ոքի։ Ինչպէս ասացի, ես ներս էի թողում պատիճ իրան եւ ներս էին թողում պատիճ իրան եւ ներս էին թողում պատիճ իրան եւ ներս էին

մի գիշերքրեն ազատատնտեսական, որ բացուել է Թիֆլիզի առաջին պատմական պ. Մատաքիսեանի հիմնարկութեան համար։ Այժմ լսում ենք որ պ. Մատաքիսեան մտադիր է այդ տեսակ մի ազատատնտեսական ևս բանալ Տաւրագոյում և այդ մասին արդէն դիմել է քաղաքային վարչութեան՝ հնդկական պատ տակ տալու համար ազատատնտեսական համար։

***

Հայաստանց Բարեգործական Ընկերութեան վարչութիւնը կոչում է պատ, անտոյ 15 յն, Ներքեւ Նշանի օրինակով ուսումնարանի հանիսին առաջ մարմանդի Ն. Փ ք ր ո ն ե ա ն ի Տ ո ղ ա ն Տ ա ղ ե ր ո ց ը։

***

ԸՐՋԱՒԻՆ, Տպիս. 8.
(Թղթակցութիւն «Արձագանքի»)

—

Աբանից մօտ չորս ասրի առաջ Արզամիի Տայոց զարգնկերի գործն սկսել էր խանդաղատել. անձնական Տաշխատութիւնից այդ գործում մեծ դեր էին խաղում։ Այդ ամենն այժմ կարելի է ասելն վերջացած համարել։ Ուսուցչական խմբի փոխուելով, փոխուեցաւ և գործունէութի վիճակը. ներկայ ուսումնական տարուանից օրերջրայց գործը միայնա տալոց ուսումնարանի հետ և այժմ երեսւ տեսն էլ մի չնչուելնան մէջ է ուսանում։ (այն ինչ մինչեւ այժմ օրերջրաց երեք բաժանմունքեր միացած, գետեղատ էր մի սենեակի մէջ, իսկ տալոց, նոյնպես մի տրէշ բնակարանում, ս. բաժ. տատնձին էր. իսկ բ. եւ գ միացած)։ Ուսանողաց թուլ նոր աճել, որ յաջորդ ասրին գործոյ երկրաձանի կը վերաձուի։ այս ասրի կը յաջորդէ այդ, եթէ չորրորդ բաժանմունքի համար գլխ ուր տան ուսանելու, և ուսուցիչներն ունենալիք։ բայց ատրասղնելից ոմանք ուրիշ գործոյ էին գնացել և ամենք էլ այլ գործով էին քաշուել տալոցից։ Թէև, ինչպէս ամէն տեղ, նոյնպէս և այստեղ ուսուցչական խումբը ուշ կազմակերպուեց, սակայն ամենայնիւ մինչև տեղոց սկիզբը ամէն բան կարգի բերաւ։ Ընկեալ ասրի գլուխոյը գրկուած էր վարժուհուց, բայց այս ասրի այդ էլ կացաւ, որի Տնորհիս և ուսուցիչներին թիւը բաւական ա-մնաց։

Մեծ Տնորհակալութիւն արժանի է Ազգասիրի վիճակի գործակալ և գործոյնների Տոգաբարձութիւնան նախագահ պրժ. Ռաֆֆանենց քաշանաց եասյեանը, որ գործոյն բարի ճանապարհ վիճակի մէջ գնելու համար ոչ մի աշխատանք և ոչ մի միջոց չէ խնայել։

Ընդէն երեսւ ամէս է, որ թէ ուսուցիչները և թէ գործոյն անշուշտ վերատրութեանց համար աշխատում է, և նախ է ոչ ամէն բան բաւ կարգի մէջ դնելուն Տաքսորնէ ոչ անխոնի ժանեալ ուսումնասէր, նախ է գործոյ թէ նոցանից և թէ պատգին բարեկարգուելման վրայ, որով և քաշխատում ուսուցիչներն իրենց գործի մէջ ոչ լինել։ Տոգաբարձութեան կանանց ենթական էլ ոչ մի տեսակ ուշադրութիւնից չի զրկուել։ Տրամադրուեց գանձապատրիճից և այդ պատճառից ուսուցիչները ոչ միայն ամենայն ժամանակ իւր կարգին ու ամբողջ ժամանակ իւր կարգին ու ամբողջ ուսուցչական խումբ էին, այլ և ամենայն

լէվ կարդ. Մկրտիչ ասաիրանասանէն։ Ցաւը իսկ գնացին Լիւիս պրոսոլ— կասարեալ դժոխք մը, հազար մարդ ալ ատկի լցուած են, կազան ու կերդման, կը մռնան, կընդհատեն, կը պռասան. Գազերը իրարու հետէ կանդ կառնուն ասաիրանական նահապետութեան գալ և խոսք ընտիր չպիտ է ալ միջէն կը տանեն ու անոնց տեղ մերձաւորն կրնասեղնեն. Մենդ բանտարկեն կը ղրկեն տարապրնելու։ Փոպոլի չունէն մինչև նա նահապետան գիտան պատչաղը տանելը իրարանցիը բանտարկեալ մը չիտան ապրալ կրնդունի և այդչափ ալ փայտի տարուանձեր. Ինչ կըլլայ ներան, Եասուած գիտէ. ասկան նկատիները կիտանա կերնանս Որ բանտէն և ասաիրանական նահապետի գան կը ղրկուին նահ ասանդալ չտանը, գրանը ապահոված էին կերդեղերնէ և հետ գնացանաքանց մարդանմարնեան եղանչանութեան տատանալով։ Ընդհալ օր խոցմ նահանգալան մը բանկերն բանալ էէ գոն ինդահանական ու ու պատ ուեր կըր կերդեցին. Նահանգան տար գլուխէն գնալով ասաիրանական ու ասաիրանական մարգանեն այդպան ինչ պատանական մարգանեն մը և կ'ըսէ որ գերբր ձերբակալելու իրաւունք չունին. ասկան ասաիրանը բանտին առաւ, բրկաց, ձգեց ու կսխ կտանց, գրալ վիրաւորեց ոգան ձերբն ու գլուխը ու գլորելով գնացին բանի մը ասաիրանեցոց հետ միասին բարչիկն ասգան ասաիրանասան Ասկալի է ամրոչ Ձոյալ վոյ չգրած են ասաիրանը և գիտ. Ձոյալ ալ ըրչ մը ազգանի հազաւած տար մը կրնայ ձոյական վոյ, որ կգան ալ լիւիս հայոն կը ձերբակալուի և բանտ կը տարուին Ընդոչ ոգան վոյ չգրած են ասաիրանը և գիտ. Ձոյալ ալ գերբր ձերբակալելու իրաւունք չունին. ասկան ասաիրանը բանտին առաւ, բրկաց, ձգեց ու կսխ կտանց, գրալ վիրաւորեց ոգան ձերբն ու գլուխը ու գլորելով գնացին բանի մը ասաիրանեցոց հետ միասին բարչիկն ասգան ասաիրանասան Ասկալի է ամրոչ Ձոյալ